

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО НОВОЇ ПАРАДИГМИ

Інформація є важливим фактором впливу на глобалізаційні процеси, змінюючи вектор прийнятих політичних та економічних рішень. Впливаючи на свідомість суспільства, інформація не тільки відображає, а й конструє соціальну та економічну реальність. Становлення інформаційного суспільства передбачає підпорядкування економічного зростання якісним параметрам соціального та економічного розвитку, оскільки подальший прогрес визначатиметься не стільки виробництвом товарів, скільки розширеним використанням інформації.

Особливості соціально-історичного процесу, в якому реалізується інформаційна революція, який визначає новий стан суспільства і отримав назву інформатизації суспільства, припускають прискорений розвиток і впровадження інформаційних технологій, а також експоненціально зростаючий приріст інформації. Зазначений процес є об'єктом особливого інтересу з точки зору його визначального впливу на національну систему бухгалтерського обліку на макрорівні та на окрему систему обліку суб'єкта господарювання на мікрорівні.

Перед бухгалтерським обліком постають нові завдання в контексті специфічних потреб економіки знань, зокрема, відображення в обліку нових об'єктів та визначення цінності самої інформації бухгалтерського обліку і можливості її капіталізації. Зазначене обумовлює перехід бухгалтерського обліку до нової інформаційної парадигми (рис. 1).

Економіка інформаційного суспільства передбачає розширене використання основних ресурсів: землі, праці, капіталу, підприємницьких здібностей та інформації. Перші чотири служать факторами виробництва, а останній – необхідною умовою їх ефективного використання, оскільки інформація специфічним чином переносить свою вартість на той продукт, у виробництві якого застосовується. Основне спрямування розвитку бухгалтерського обліку – підвищення якості інформації, що формується в його системі. У сукупності економічної інформації найбільшу питому вагу займає облікова, що базується на даних бухгалтерського обліку. На частку цієї інформації припадає понад 80 % загального обсягу економічної інформації. Саме бухгалтерський облік фіксує і накопичує синтетичну та аналітичну інформацію про стан і рух майна підприємства, джерела його утворення, господарські процеси, кінцеві результати фінансової та господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Рис. 1. Перехід бухгалтерського обліку до нової парадигми

Бухгалтерський облік є основним джерелом інформації в системі інформаційного забезпечення економіки, яке, однак, не використовується належним чином. Реформи в системі бухгалтерського обліку, які проводилися в Україні, ігнорували його значення. В контексті глобалізаційних перетворень, зміни орієнтирів вітчизняної економіки в напрямі наближення до західних облікових моделей, деякі методологічні та методичні прийоми обліку видаються неактуальними. Багатоваріантність правил та методик ведення бухгалтерського обліку не тільки не забезпечує підвищення методологічного рівня і на цій основі якості облікової інформації, а й призводить до її суттєвого викривлення.

Для забезпечення гармонізації мікро- і макро- обліку необхідною є розробка такої моделі господарської діяльності у формі бухгалтерської звітності та методики формування її показників, яка б забезпечила отримання безпосередньо з інтегрованої системи обліку відомостей, що характеризують процеси виробництва, розподілу, перерозподілу та споживання суспільного продукту і національного доходу в масштабі окремого суб'єкта господарювання.

Облікова інформація на макроекономічному рівні використовується різними групами користувачів: статистичними та податковими органами, державними органами, проте, вона не береться до уваги при плануванні, прогнозуванні, виробленні тактичних і стратегічних рішень розвитку економіки та держави в цілому. Національна стратегія економічного розвитку України в умовах інформаційного суспільства повинна будуватися з врахуванням специфіки та

основних тенденцій глобалізаційних процесів, враховувати імперативи концепції сталого розвитку країн світу. Розвиток економіки України буде успішним лише за умови досконалої організації обліку її ресурсів. На сьогодні ж слід констатувати, що тіньовий сектор економіки України залишається значним за обсягом оборотів. При цьому достовірність показників, що формуються в обліку, можна забезпечити виключно шляхом регулювання методик їх отримання.

Сучасний методологічний стан обліку України характеризується переходом від уніфікованої методології до розмаїття методологічних засад, що призводить до багатоваріантності облікової політики та неможливості використовувати інформацію обліку на макрорівні. Необхідним є підвищення рівня регламентації системи обліку та мінімізація кількості альтернативних методик, зростання ролі державного регулювання обліку. Незалежне зовнішнє регулювання і контрольоване саморегулювання повинні мати на меті досягнення суспільного захисту.

На законодавчому рівні необхідно посилити адміністративну та кримінальну відповідальність за фальсифікацію та викривлення показників звітності та даних обліку, що збільшить значення бухгалтерської інформації на мікро- та макрорівнях. Методологія обліку повинна сприяти формуванню такого ступеня прозорості облікової інформації, яка б забезпечувала довіру з боку користувачів обліку та надавала можливість контролю формування звітних показників.

УДК 378.330

Журавель Г. П.,
к.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи,
Тернопільський національний економічний університет

ВАЖЛИВІ ЧИННИКИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ

Однією з передумов якісної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах України є адаптація принципів європейських домовленостей у вітчизняне освітнє середовище.

Минуло понад 7 років із часу, коли наша країна була прийнята асоційованим членом розвитку спільного європейського освітнього простору під назвою – Болонський процес. За цей період ВНЗ України активно включились у цей процес, і на сьогодні виконали всі можливі принципи прийнятих спільних рішень. Це дає підстави провести аналіз результатів проведених змін і визначити шляхи дальшого реформування законодавства.

Теорія доводить, а практика підтверджує, що світові інтеграційні процеси другої половини ХХ століття переросли у міждержавні глобалізаційні об'єднання у всіх галузях економіки окремих країн, сферах життя і діяльності людей в т. ч. і освіті.